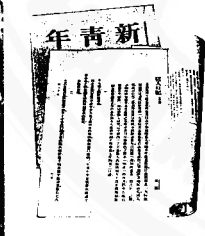

《狂人日记》，一九一八年作，第一次用鲁迅笔名发表在《新青年》杂志四卷五号上。这是鲁迅的第一篇白话小说，显示了“文学革命”的实绩。

วิจารณ์เรื่องสั้น ของ หลู่ซุน

อาหาร ฟูงธรรมสาร
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1 คำนำ

นักประพันธ์มักเป็นคนเขียนที่หาผู้ฟังไม่ค่อยได้ จึงต้องรำพึงรำพันสิ่งอันคั่งค้างใจออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร แต่การรำพึงรำพันของเขา มักจะออกมาในรูปของศิลปะ เต็มไปด้วยสัญลักษณ์และพลัง คำรำพึงรำพันของเขาจึงกลายเป็นวรรณกรรม หลู่ซุน (1881-1936) นักประพันธ์นามกระต๊องของจีน เป็นนักประพันธ์ที่มีลักษณะเช่นนี้

เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2524 (1981) เป็นวันที่ครบรอบ 100 ปีของหลู่ซุน และเขาได้ล่วงลับไปแล้วถึง 45 ปี งานเขียนประเภทต่าง ๆ ของเขาได้รับการตีพิมพ์ในประเทศจีนครั้งแล้วครั้งเล่า นวนิยายขนาดสั้น และเรื่องสั้นต่าง ๆ ประมาณ 25 เรื่อง ได้ถูกแปลเป็นภาษาต่าง ๆ หลายสิบภาษา งานเขียนประเภทเรื่องสั้นและแบบอื่น

รูปหลู่ซุนที่ถ่ายในปี 1930

ของเขาได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง งานเขียนของเขาได้กลายเป็นมรดกทางวรรณกรรมของจีน และเขาก็ได้รับยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งวรรณกรรมจีนสมัยใหม่ เนื่องในโอกาสที่เขาถือกำเนิดมาครบ 100 ปี ในวันที่ 25 กันยายน ที่ผ่านมา นิตยสารหลายฉบับในจีนและฮ่องกง ได้ลงเรื่องเกี่ยวกับเขา และงานเขียนของเขาเพื่อเป็นการไว้อาลัย และสดุดีเกียรติคุณของเขา ยกย่องเขาเป็น นักคิด นักปฏิบัติ ผู้บุกเบิกวรรณกรรมจีนสมัยใหม่ ฯลฯ

คำยกย่องต่าง ๆ ที่มีต่อหลู่ซิ่นนั้น เป็นความเห็นอันเป็นเอกฉันท์ที่ไม่มีผู้ใดเห็นเป็นอย่างอื่น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือคนส่วนใหญ่เห็นว่าเขาคควรได้รับเกียรติเช่นนั้น ในโลกวรรณกรรมของจีนสมัยใหม่ที่เริ่มตั้งแต่ ค.ศ. 1981 เป็นต้นมานั้น มีน้อยคนที่ได้รับเกียรติเช่นเขา มีคนกล่าวว่า ชื่อเสียงของเขานั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมืองอย่างแยกออกจากกันไม่ได้ ซึ่งเป็นจริงอยู่บ้าง แต่ที่สำคัญที่สุดคือ งานประพันธ์ของเขา ได้สะท้อนสภาพสังคมจีน ในยุคที่สังคมศักดินากำลังจะเสื่อมสลายโดยที่สังคมแบบใหม่ยังไม่ได้เกิดขึ้นมาแทนที่ และสภาพของจีนที่ถูกมหาอำนาจเขียดเฉือนแบ่งปันจนกลายเป็นกึ่งศักดินา กึ่งเมืองขึ้น ได้ดีที่สุด เขาเป็นคนที่ได้ศึกษารากเหง้าของที่มาของปัญหาต่าง ๆ ของจีนในสมัยนั้น ได้พยายามกระตุ้นเตือนให้ชาวจีนรู้ว่าอะไรเป็นอะไร ปลุกให้ชาวจีนที่หลับไหลอยู่และภูมิใจกับอดีตอันรุ่งโรจน์จนไม่สามารถก้าวให้ทันวิวัฒนาการของสังคมให้ตื่นจากภวังค์ ให้ชาวจีนได้เห็นปัญหาสังคมและตัวเอง

ในบทความนี้ผู้เขียนใคร่ขอหยิบยกเรื่องสั้นบางเรื่องที่คุณไทยรู้จักกันดี และมีฉบับแปลเป็นภาษาไทยแล้วมาเป็นแนววิเคราะห์ลีลาการเขียน กับแนวความคิดของหลู่ซิ่นที่ปรากฏในเรื่องสั้นเหล่านั้นตามที่ผู้เขียนได้ให้ความสนใจและศึกษามา

หลู่ซิ่นเคยกล่าวไว้ว่า สังคมที่มีความสงบสุข และสบายมากเกิน ไปนั้นย่อมไม่อำนวยให้เกิดนักเขียนที่ยิ่งใหญ่ แต่ชีวิตที่ทุกข์ยากจนเกินไปก็ไม่เอื้อต่อการผลิตงานเขียนดี ๆ เช่นกัน ดังนั้น เวลาจะพูดถึงงานเขียนของนักประพันธ์ผู้ใดผู้หนึ่ง จึงจำต้องเข้าใจถึงยุคสมัยที่เขาใช้ชีวิตอยู่ เพราะสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและนอกประเทศ จะมีส่วนสำคัญต่อการหล่อหลอมปรัชญาความคิดของเขาเป็นอย่างยิ่ง สังคมที่เขาอาศัยอยู่จึงมีอิทธิพลต่องานเขียนของเขาด้วย งานเขียนของเขาควรจะมีความสัมพันธ์กับสังคมที่เขาอาศัยอยู่ มิฉะนั้นแล้ว งานเขียนนั้นก็จะจะเป็นงานที่ผลิตจากหอคอยงาช้างแบบปรุงแต่งขึ้นที่ไม่ได้สัมผัสปัญหาสังคมที่แท้จริง

หลู่ซิ่นมีนามจริงว่าโจวซูเหียน เป็นคนเมืองเซว่ชวินในมณฑลเจ้อเจียงที่อยู่ตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศจีน เขาเกิดในครอบครัว

วาดที่ลูซันกำลังเอาของไปจำหน่าย
จะได้เงินที่ได้ไปซื้อยาให้พ่อ

ผู้ตีตกยาก ปู่เคยเป็นขุนนาง พ่อเคยสอบเป็นชีวจาย (บัณฑิตระดับ
ห้องถิ่น) เมื่อเขาอายุได้ 13 ปี ปู่ต้องซื้อหายักยอกเงินหลวง และถูก
จับเข้าคุก จากนั้นฐานะครอบครัวก็แยลง เขาต้องเข้า ๆ ออก ๆ ใน
โรงรับจำนำและร้านขายยาอยู่ตลอดเวลา เพื่อเอาเงินที่ได้จากโรง
จำนำไปซื้อยามาต้มให้พ่อกิน จนพ่อที่ซีโรเจ็บออก ๆ แอด ๆ ได้
ถึงแก่กรรมลงใน 4 ปีต่อมา ชีวิตในวัยเด็กของเขาไม่ใช่ชีวิตที่มีความ
สุขสบายนัก ก่อนออกจากบ้านเกิดไปเรียนต่อที่นานกิงนั้นเขาได้มี
ประสบการณ์ในชีวิตชนบทอย่างดีถึง 18 ปี เขาได้คลุกคลีกับเด็ก ๆ
ชาวไร่ชาวนาอยู่เป็นประจำ ประสบการณ์ในวัยเด็กได้กลายเป็น
วัตถุดิบที่เขาชอบนำไปผูกเป็นเรื่องสั้นในเวลาต่อมา เรื่องที่เด่นที่
สุดของเขาส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับชีวิตชาวไร่ชาวนา ซึ่งจะได้พูดต่อไป
เมื่อกล่าวถึงเรื่องเหล่านั้น

ตอนอายุ 18 ปี เขาได้เข้าไปเรียนต่อที่เมืองนานกิง ภายใน
หนึ่งปีก็สอบเข้าเรียนวิชาเหมืองแร่และการรถไฟได้ การตัดสินใจ
เรียนวิชานี้ต้องมีความกล้าหาญเป็นพิเศษ เพราะคนสมัยนั้นส่วน
มากคิดว่าการศึกษาเล่าเรียนนั้นควรจะเรียนเพื่อสอบเป็นขุนนาง
(ระบบนี้ถูกยกเลิกไปใน ค.ศ. 1905) การเลือกเรียนวิชาที่รับมาจาก
ตะวันตกนั้นถือว่าการกระทำของคนสิ้นคิดที่ไม่มีทางไปแล้ว
เป็นการขายอนาคตให้แก่ผีฝรั่งเท่านั้น⁽¹⁾ ลูซันได้เลือกเรียนวิทยา-
ศาสตร์แทนตำราของลัทธิขงจื้อที่นานกิงนานถึง 4 ปี นอกจากได้
ศึกษาวิชาที่ตนเลือกเรียนซึ่งถือว่ายังเป็นของใหม่สำหรับชาวจีนใน
สมัยนั้นแล้ว เขายังมีโอกาสสัมผัสปรัชญาความคิดแบบประชาธิปไตย
ของตะวันตก ทฤษฎีวิวัฒนาการ เช่น Origin of Species ของ ดาร์วิน
(Darwin 1809-1882) และงานเขียนทางวิทยาศาสตร์ของ T.H.
Huxley (1825-1895) เช่น Zoological Evidences as to Man's
Place in Nature (1863) และ Science and Culture (1881) ด้วย
ความรู้เหล่านี้ได้กลายเป็นแสงประทีปส่องทางชีวิตให้เขา และได้
กลายเป็นอาวุธทางความคิดของเขาในการต่อสู้กับสภาพที่เลวร้ายใน
ช่วง 1907 ถึง 1927 ด้วย⁽²⁾ เขาคิดว่าสังคมควรมีการพัฒนาให้เจริญ
ชีวิตผู้คนควรมีความสุขความสบาย ควรเป็นชีวิตที่คิงาม มีศักดิ์
ศรีกว่าแต่ก่อน เช่น ลิงยังวิวัฒนาการมาเป็นคนได้ แต่เมื่อกลายมา
เป็นคนแล้วกลับไม่มีการพัฒนาให้ดีขึ้น ก็ย่อมมีสาเหตุบางอย่างทำ

(1) Lu Hsun, Selected Stories of Lu Hsun. (Peking : Foreign
Languages Press 1972), P 2.

(2) ประเทศจีน (ฉบับ กันยายน 1881) (ปักกิ่ง : สำนักพิมพ์เหอหนิงผิงผิง
1981) หน้า 7.

ให้สังคม (จีน) เลวร้ายเช่นนั้น หลู่ซิ่นจึงพยายามชี้ให้เห็นถึงรากเง่าอันเลวร้ายที่ทำให้สังคมจีนต้องพิการเป็นอัมพาตเช่นนั้น

ในปี 1902-1909 เขาได้มีโอกาสไปศึกษาวิชาแพทย์ที่เมืองเซินไคซึ่งอยู่ทางอีสานของเกาะฮอนชู ประเทศญี่ปุ่น การไปศึกษาต่อต่างประเทศในช่วงนั้นเป็นสิ่งที่นักศึกษาไฝฝืนกันมาก นักศึกษาเป็นจำนวนหมื่นได้หลังไหลไปศึกษาหาความรู้ที่ประเทศญี่ปุ่น เพราะอยู่ใกล้ประเทศจีน แต่สิ่งสำคัญที่ดึงดูดนักศึกษาจีนไปเรียนต่อในญี่ปุ่นนั้น เนื่องจากญี่ปุ่นสามารถนำวิทยาการตะวันตกมาปรับปรุงประเทศในสมัยเมอิจิ (1868-1912) จนประสบความสำเร็จสามารถทำสงครามชนะราชวงศ์ชิง (1895) ที่ประเทศเกาหลี และชนะรัสเซียที่จีน (1905) ได้ และยกฐานะของชาติเป็นมหาอำนาจ

หลู่ซิ่นเมื่อยังอยู่ในวัยเด็กนั้นไฝฝืนที่จะได้ศึกษาวิชาที่จะนำไปช่วยชาติ การตัดสินใจเรียนวิชาแพทย์นั้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากการมีพ่อที่ไร้โรคเจ็บปวด ๆ แอด ๆ และยาจีนโบราณที่เขาไปซื้อหามาต้มให้พอกินนั้น เป็นยาที่ไม่ค่อยถูกหลักวิชาการเท่าไรนัก ดังเช่นที่เขากล่าวไว้ในบทนำชุดเรื่องสั้น ตะโกนสู้ ว่า หลังจากเขาได้ศึกษาที่นานกิงแล้วก็รู้สึกว่แพทย์แผนโบราณของจีนนั้นไม่น่าเชื่อถือเมื่อเปรียบกับหลักวิทยาศาสตร์ที่เขาได้ศึกษาในนานกิง

“.....วิธีการศึกษาของชาวจีนที่ผมเคยได้เห็น ได้ฟังมานั้น เมื่อนำมาเทียบกับความรู้ที่เรียนรู้ในเวลาต่อมาแล้ว ผมเริ่มรู้สึกว่า แพทย์จีนนั้น โทกทกปลอมจริง ๆ พอนึก ได้เช่นนั้นแล้วก็อดสงสารคนไข้ที่ต้องเอาชีวิตมาเสี่ยงจนได้รับเคราะห์ไม่ได้.....”(3)

ประสบการณ์ในวัยเด็กเป็นแรงผลักดันให้เขาเลือกเรียนวิชาแพทย์ศาสตร์ในญี่ปุ่น แต่ประสบการณ์ในญี่ปุ่นกลับทำให้เขาได้ความคิดใหม่อีกอย่างหนึ่งว่า วิชาแพทย์ยังไม่อาจรักษาโรคทางจิตใจให้แก่คนจีนในสมัยนั้นได้ เพราะจิตวิญญาณของชาวจีนที่ถูกจำจองอยู่ในกรอบประเพณีที่วิวัฒนามาจากลัทธิขงจื้อและระบบศักดินามาเป็นเวลาสองพันปี และการถูกประเทศล่าอาณานิคมย่ำยีมาตั้งแต่ 1840 (สงครามฝิ่น) นั้น ได้ชาดอันลง จำเป็นต้องปลุกให้เขาตื่นขึ้น เพื่อให้พวกเขาสำนึกถึงภัยที่จะมาทำลายชาติและตัวเอง ทั้งนี้เพราะชาวจีนไม่น้อยไม่เห็นอันตรายเช่นนี้ดังที่หลู่ซิ่นได้ประสบในการชมภาพยนตร์ในญี่ปุ่นเรื่องหนึ่ง

“...ครั้งหนึ่ง จากภาพที่กำลังฉายอยู่นั้น ทันทีข้าพเจ้าก็ได้เห็นชาวจีนที่ไม่ได้เห็นมานานเป็นจำนวนมาก คนหนึ่งถูกมัดอยู่ตรงกลาง และมีอีกหลาย ๆ คนยืนอยู่ข้าง ๆ เขา ผู้คนเหล่านั้นร่างกายแข็งแรงลำสันทั้งนั้น แต่ก็แสดงอารมณ์ขาด้านออกมาอย่างเห็น ได้ชัด ตามที่ทากย์

นั่นว่า คนที่ถูกมัดเป็นจารชนที่ทำงานให้ฝ่ายรัสเซีย กำลังจะถูกทหารญี่ปุ่นตัดหัวเสียประจาน และพวกที่ยืนอยู่ข้าง ๆ นั้นเป็นผู้ที่มาชมการตัดหัวเสียประจานอันมหัศจรรย์นี้...”(4)

ประสบการณ์ในญี่ปุ่นทำให้หลู่ซิ่นตระหนักถึงภัยที่ชาวจีนมองไม่เห็น หรือเห็นแล้วไม่สะทกสะเทือน

นับตั้งแต่สงครามฝิ่นในปี 1840 เป็นต้นมา จีนต้องแพ้สงครามครั้งแล้วครั้งเล่า ประเทศถูกมหาอำนาจล่าเมืองขึ้นแย่งเมืองกันเป็นชั้น ๆ ประเทศตกอยู่ในสภาพกึ่งเมืองขึ้น คนไม่น้อยกลับนิ่งดูดาย ไม่สะทกสะท้านกับชะตากรรมของประเทศ บางคนยังร่วมมือกับต่างชาติทำลายชาติของตนเองเพื่อหาผลประโยชน์ใส่ตัวดังพวกที่ถูกตราหน้าว่าขายชาติ แต่บุคคลเหล่านี้ยังไม่ใช่คนที่ร้ายกาจและ

(3) หลู่ซิ่น นวนิยายหลู่ซิ่นฉบับเลือกสรร (ฮ่องกง: สำนักพิมพ์ซินอี้, 1978) หน้า 3.

(4) หลู่ซิ่น ขุนบวมเรื่องสั้นของหลู่ซิ่น (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แปลวเทียน) หน้า 4.

อันตรายที่สุดในความรู้สึกของหลู่ซิ่น เขากลับเห็นว่า ผู้ที่ถูกจำจองไว้ในพันธนาการของวัฒนธรรมต่าง ๆ จนตัวเองมีนิสัยเป็นทาสโดยไม่รู้ตัว เช่น คนที่มีร่างกายแข็งแรง บึกบึน ล่ำสัน แต่มีดวงตาที่ปราศจากแววประกายนิ่งดูเพื่อนร่วมชาติที่ถูกประหารจากต่างชาติ ด้วยอารมณ์ที่เฉยเมยดังเช่นที่เขาเห็นในหนังสือคดีนั้น เป็นสิ่งที่เลวร้ายและเป็นอันตรายกว่า เพราะเขามีนิสัยเป็นทาส เป็นข้าและยังเป็นคนโง่เขลา ซึ่งเป็นเหตุที่เกิดจากวัฒนธรรมจีนที่ไม่ชอบธรรมที่จอมปลอม ดังนั้น เขาจึงคิดว่าควรชี้ให้ประชาชนเห็นถึงที่มาของโรคร้ายของสังคม ให้พวกเขาตื่นขึ้นมาสำรวจตัวเองและช่วยกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และหลู่ซิ่นคิดว่าวรรณกรรมน่าจะทำหน้าที่เช่นนี้ได้ผลกว่าการแพทย์เพราะวรรณกรรมจะช่วยเยียวยารักษาโรคร้ายของสังคม อย่างน้อยยังชี้ให้ผู้คนทั่วไปทราบถึงภัยอันตรายดังเช่นที่กล่าวมาแล้ว ส่วนวิชาแพทย์นั้นรักษาได้เฉพาะร่างกาย ยังไม่สามารถชี้ให้เห็นหรือเข้าถึงปัญหาขั้นพื้นฐานของสังคมอันเป็นรากเงาของปัญหาทั้งปวงได้

เมื่อหลู่ซิ่นแน่ใจแล้วว่า ตัวเองควรใช้วรรณกรรมเป็นอาวุธ และเครื่องมือในการชี้ให้ผู้คนเห็นถึงแหล่งของโรคร้ายที่ทำให้สังคมพินาศแล้ว เขาก็ได้หันมาสนใจวรรณกรรมแทน โดยศึกษาและแปลวรรณกรรมของชนชาติที่ถูกกดขี่ ถูกปิดตาเช่นเดียวกับชาวจีน วรรณกรรมที่เขาสนใจและแนะนำให้รู้จักกันก็คือ วรรณกรรมของรัสเซีย ไปแลนด์ และกลุ่มประเทศยุโรปตะวันออก วรรณกรรมที่เขาอ่านมากที่สุดและมีอิทธิพลต่อแนวความคิดและงานเขียนของเขาในเวลาต่อมาคือ งานของ Gogol ของรัสเซีย Sienchiewitz ของโปแลนด์ และ โซเชกิ นะทส์เมะ (1867-1916)⁽⁵⁾ กับ ไอโง ไมริ (1862-1922)⁽⁶⁾ ของญี่ปุ่น

2 เรื่องสั้นของหลู่ซิ่น

งานเขียนของหลู่ซิ่นนอกจากเป็นนวนิยายและเรื่องสั้นแล้วยังมีบทความ ปกิณกะ จดหมาย บันทึกและอื่น ๆ อีกหลายอย่าง ในบทความนี้จะขอพูดถึงเรื่องสั้นของเขาเท่านั้น ก่อนอื่นจะขอหยิบยกข้อความบางตอนจาก “ทำไมข้าพเจ้าถึงเป็นนักประพันธ์นวนิยาย”⁽⁷⁾ มาเพื่อประกอบการอธิบายถึงคุณลักษณะของเรื่องสั้นของหลู่ซิ่น

ในบทความ “ทำไมข้าพเจ้าถึงเป็นนักประพันธ์นวนิยาย” นั้น เขากล่าวไว้ว่า “ต้องการให้พลังของนวนิยายมาปรับปรุงแก้ไขสังคม”⁽⁸⁾

หลังจากกลับจากญี่ปุ่นแล้ว หลู่ซิ่นได้เป็นครูสอนหนังสืออยู่

หลายแห่ง ต่อมาได้ย้ายไปสอนที่ปักกิ่ง เขาไม่ค่อยมีเวลาอ่านนวนิยาย เช่นสมัยยังอยู่ที่ญี่ปุ่น ทั้งนวนิยายที่เขาอยากจะทำก็ทำไม่ได้ยาก มีคนมาคะยั้นคะยอให้เขาเขียนอะไรสักอย่าง และเกี่ยวกับการจับปากกาขึ้นแต่งนวนิยาย เขาได้พูดไว้เช่นนี้

“... แต่ที่ข้าพเจ้าเขียนนวนิยายนั้น ไซ้ว่าเป็นเพราะทะนงตัวว่ามีพรสวรรค์ในการประพันธ์ก็หาไม่ เป็นเพราะหอพักที่ข้าพเจ้าพักอยู่ในตอนนั้น ไม่ค่อยมีหนังสือให้อ่าน จะเขียนบทความก็ขาดที่อ้างอิง คิดจะแปลหนังสือก็หาต้นฉบับไม่ค่อยได้ ดังนั้นจึงได้เขียนงานที่มีลักษณะคล้ายนวนิยายขึ้น นั่นก็คือ “บันทึกของคนบ้า” (1918).....”⁽⁹⁾

ข้อความที่พูดค่อนข้างถ่อมตัวและอย่างไม่ค่อยตั้งใจตอนนี้ ดูเผิน ๆ อาจคิดว่าหลู่ซิ่นเป็นนักประพันธ์โดยบังเอิญ แต่หากศึกษาให้ละเอียดแล้วจะพบว่า การเป็นนักประพันธ์ของเขานั้น ไม่ใช่เรื่องบังเอิญ เพราะตอนที่วิชาแพทย์แล้วหันมาสนใจวรรณกรรมนั้น แสดงว่าเขามีความตั้งใจมาตั้งแต่สมัยยังอยู่ที่ญี่ปุ่นแล้ว และจากข้อความที่ต่อจากที่อ้างมานี้เล็กน้อย จะมีข้อความเกี่ยวกับลักษณะของนวนิยายในความหมายของหลู่ซิ่น และจากข้อความนี้ จะพบว่าเขาได้ศึกษาสังเกตสังคมจีนมานาน และอัดอั้นมานาน นวนิยายเป็นวิธีการแสดงออกของเขา นั่นก็คือ เขาเห็นว่านวนิยายควรเป็นเครื่องมือในการให้การศึกษา ให้ผู้อ่านเรียนรู้ และให้ผู้อ่านหลุดออกจากสภาพของความไม่รู้ เขาคิดว่า ศิลปะที่ดีนั้นควรเป็นศิลปะเพื่อชีวิต ควรเป็นเครื่องมือปรับปรุงชีวิตผู้คนให้ดีขึ้น คือให้ผู้อ่านอ่านแล้วรู้ปัญหาและกระตุ้นให้พวกเขาหาวิธีแก้ปัญหาเหล่านั้น เขาประณามหนังสือประเภทให้อ่านเล่น และศิลปะเพื่อศิลปะ ดังคำพูดตอนหนึ่งว่า

- (5) เป็นนักประพันธ์ชื่อดังของญี่ปุ่น เขาเคยศึกษาที่อังกฤษ ได้รับยกย่องให้เป็นบิดาแห่งวรรณกรรมญี่ปุ่นสมัยใหม่ งานเขียนของเขามักจะพูดถึงปัญหาของปัญญาชนสมัยเมจิ (1868-1912) ที่พบว่าตนเองวางตัวไม่ถูกในสังคมที่ของเก่ากำลังจะถูกทำลาย ตัวเองก็ไม่แน่ใจในสิ่งที่ใหม่ควรจะเป็นอะไรคือมักจะพูดถึงปัญหาระหว่างคนกับสังคมและความขัดแย้งกันในตัวเอง
- (6) เป็นนักประพันธ์ นักแปล นักวรรณกรรมวิจารณ์ และนักประพันธ์ละครชื่อดังของญี่ปุ่น เขาเคยศึกษาแพทย์ศาสตร์ที่เยอรมัน เป็นคนแรกที่แนะนำแนวการประพันธ์ของชาวตะวันตกมายังญี่ปุ่น เขาและโซเชกิ ได้รับยกย่องว่าเป็นสองยักษ์ใหญ่ในวรรณกรรมญี่ปุ่นสมัยใหม่
- (7) ประสบการณ์การเป็นนักเขียน (เชียงไช้: สำนักพิมพ์เทียนหม่าซู่เตียน ฉบับพิมพ์ใหม่ 1978) หน้า 1
- (8) เพิ่งอ้าง หน้า 1
- (9) เพิ่งอ้าง หน้า 3

“...ดังนั้น ข้าพเจ้าจะนำวัตถุขึ้นมาจากกลุ่มคนที่เคราะห์ร้ายในสังคมที่พิการและเลวร้าย พยายามเปิดโปงชี้ให้เห็นความเลวร้ายเหล่านั้น เพื่อว่าพวกเขาจะได้หาวิธีเยียวยารักษา...”⁽¹⁰⁾

นวนิยายและเรื่องสั้นของหลู่ซิ่นนั้น มักจะสะท้อนชีวิตคนจีนทั่วไปที่ตกเป็นเหยื่อของวัฒนธรรมของจีน ที่ตัวเองค่อย ๆ ถูกทำลายจนพบหายนะในที่สุดหรือไม่ก็กลายเป็นตัวตลกไปโดยไม่รู้ตัว และผู้ที่หัวเราะเยาะผู้อื่นก็ไม่เฉลียวใจเลยว่าตัวเองกำลังจะเป็นเหยื่อรายต่อไป งานเขียนของหลู่ซิ่นมิได้พูดถึงกลุ่มคนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง แต่ครอบคลุมชาวจีนที่มีลักษณะเป็นเหยื่อวัฒนธรรมจีนโดยทั่วไป

“.....เรื่องที่เขียนนั้น มักจะเป็นเรื่องราวที่เคยเห็นหรือได้ยิน ได้ฟังมาแต่ก็ไม่ได้นับถือเอาทั้งคืน เพียงแต่นำเอาส่วนใดส่วนหนึ่งมาปรุงแต่งเสียใหม่ ให้สามารถชี้แสดงความนึกคิดของตัวเองได้ ตัวละครก็เช่นกัน ไม่ได้จำลองมาจากผู้ใดผู้หนึ่ง ปกติอาจมีปากเป็นชาวเจ้อเจียง ใบหน้าเป็นชาวปักกิ่ง เสื้อผ้านั้นเป็นของชาวฮานซี ผสมผสานกันเข้าเป็นตัวละคร การที่มีคนกล่าวว่า เรื่องนั้นเรื่องนี้ต้องการคำคนโน้มนำคนนี่จึงเป็นคำพูดที่ไม่ถูกต้อง.....”⁽¹¹⁾

บทความเรื่อง “ทำไมข้าพเจ้าจึงเป็นนักประพันธ์นวนิยาย” ที่ยกมานี้ เป็นบทความที่หลู่ซิ่นเขียนในปี 1933 หลังจากเขาเขียนบันทึกของคนบ้า (1918) มา 15 ปี บทความสั้น ๆ นี้ เป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะนำไปสู่ความเข้าใจเกี่ยวกับงานเขียนของเขาได้เป็นอย่างดี ความสำเร็จในการใช้ภาษาพูดแต่งนวนิยายของหลู่ซิ่นนั้น เป็นการบุกเบิกวรรณกรรมจีนสมัยใหม่ วรรณกรรมประเภทนวนิยายได้กลายเป็นกระแสน้ำใหญ่ของวรรณกรรมสมัยใหม่ของจีน เป็นวรรณกรรมที่มีความสัมพันธ์กับสังคมอย่างแนบแน่น และความคิดที่ว่าจีนจะอยู่รอดและเข้มแข็งได้ต้องรับเอาวิทยาการของตะวันตก

มาปรับปรุงประเทศนี้ ทำให้วรรณกรรมจีนประเภทนวนิยายกลายเป็นวรรณกรรมการเมืองไปก็มี แต่อย่างไรก็ตามวรรณกรรมสมัยใหม่ของจีนยังมีส่วนคล้ายคลึงกับวรรณกรรมสมัยก่อนของจีนคือ วรรณกรรมสมัยก่อนของจีนนั้นนอกจากให้ความบันเทิงและศึกษาค้นหาตัวเองว่าทำอย่างไรจึงจะทำให้ตนเองสมบูรณ์แล้วยังต้องการอบรมผู้อื่น ให้เป็นคนดีงาม ส่วนวรรณกรรมจีนสมัยใหม่ก็มีลักษณะเช่นนี้ และมีไม่น้อยนอกจากเปิดโปงความเลวร้ายของสังคมแล้วยังได้ชี้แนะวิธีการแก้ปัญหาและโน้มน้าวให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธาทางลัทธิการเมืองด้วย

3 บันทึกของคนบ้า (1918) เรื่องสั้นที่เบิกศักราช วรรณกรรมจีนสมัยใหม่

เมื่อมีคนจากนิตยสาร “ซินซิงเหียน”⁽¹²⁾ (นิตยสารคนหนุ่ม) (1915-1722) มาเคยยื่นเคยขอให้หลู่ซิ่นเขียนบทความนั้นได้มีการเจรจาโต้ตอบที่สำคัญมาก การโต้ตอบนั้นสะท้อนชะตาของชาวจีนมากมายที่ไม่ทราบว่าจะกำลังถลำตัวเข้าสู่ความหายนะ

หลู่ซิ่นได้ตอบคำถามของคนจากนิตยสารที่ว่าทำไมไม่ลองเขียนอะไรสักอย่างว่า

“สมมุติว่าบ้านเหลืกหลังหนึ่ง ไม่มีประตูหน้าต่างซึ่งก็ยากนักที่จะพังมันได้ ในบ้านหลังนั้นมีคนเป็นอันมากกำลังหลับสนิท และอีกไม่นานก็จะอดอดตาย แต่เนื่องด้วยเป็นการตายคับในภาวะหลับไหล พวกเขาจึงไม่รู้สึกรำไรโศกกระทมในการตายของตน บัดนี้ คุณร้องตะโกนขึ้นจนผู้ที่สมองค้อมข้างแจ่มใสสองสามคนสะดุ้งตื่น ทำให้ผู้เคราะห์ร้ายจำนวนน้อยนี้ต้องรับทุกข์ทรมานก่อนจะตายอย่างช่วยไม่ได้ แล้วคุณ

(10) เฟิงอ่าง หน้า 4

(11) เฟิงอ่าง หน้า 5

(12) เป็นนิตยสารที่จัดทำโดยเจ็งซู่ฉิว (ค.ศ. 1880-1942 ที่เป็นเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์คนแรกของจีนในปี 1921 ต่อมาถูกกล่าวหาว่าแปรพักต์ถูกขับออกจากพรรคในปี 1927) ที่เซียงไฮ้ ต่อมาเจ็งซู่ฉิว หลี่ห่าจาว เจียนเสนตง และพวกหูฉือได้ร่วมเป็นกรรมการออกนิตยสารเล่มนี้ บุคคลเหล่านี้ล้วนเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยปักกิ่ง นิตยสารคนหนุ่มจึงกลายเป็นวารสารมหาวิทยาลัยปักกิ่งไปโดยปริยาย วัตถุประสงค์ของนิตยสารคนหนุ่มต้องการจะรวมพลังต่อสู้กับสังคมศักดินาต้องการปลดปล่อยสตรีให้ออกจากอ้อมของวัฒนธรรมอันเก่าแก่ที่ไม่เป็นธรรมของจีน บทความที่สนับสนุนการปรับปรุงการใช้ภาษาของหูฉือ บทความเกี่ยวกับปฏิวัติวรรณกรรมของเจ็งซู่ฉิว และบันทึกของคณบ้าของหลู่ซิ่นก็ลงในนิตยสารเล่มนี้ เป็นนิตยสารที่มีบทบาทมากมายทั้งในด้านการเมือง วัฒนธรรม และวรรณกรรมของจีน

คิดว่ามันเป็นคุณต่อพวกเขากระนั้นหรือ?”

“แต่เมื่อสองสามคนฟื้นคืนขึ้นมาแล้ว คุณยอมพูดไม่ได้ว่าไม่มีหวังที่จะห้บ้านเหล็กหลังนี้เสียเลย”⁽¹³⁾

และหลูซิ่นก็รับปากจะเขียนเรื่องลงนิตยสารคนหนุ่ม นั่นคือเรื่อง “บันทึกของคนบ้า” ที่เบิกฟ้าวรรณกรรมจีนสมัยใหม่ จากนั้นเรื่องนี้อัดอั้นอยู่ในใจ หลูซิ่นมาเป็นเวลา 17 ปี (อายุตอนเขียนบันทึกของคนบ้า) ก็ถูกผูกเป็นนวนิยายและเรื่องสั้น รวม 25 เรื่อง คล้ายน้ำไหลบ่าไปทั่วทุกมุมของประเทศจีน ชีวิตหลายรูปแบบ ปัญหาที่หมักหมมมาเป็นพัน ๆ ปีถูกเปิดโปงตีแผ่และจำลองสะท้อนออกมาในเรื่องสั้น 25 เรื่องนี้ เรื่องสั้นเหล่านี้ได้รวมเป็นชุมนุมเรื่องสั้น 2 ชุด คือ “ตะโกนสู้” 14 เรื่อง และ “ลึงเลใจ” อีก 11 เรื่อง เรื่องสั้นเหล่านี้ส่วนใหญ่มุ่งถึงชะตากรรมอันน่าเศร้าที่เป็นผลที่สืบเนื่องมาจากสังคม บ้างก็เกี่ยวกับชะตากรรมของผู้คนที่ได้ตกเป็นเหยื่อของสังคม บ้างก็เกี่ยวกับปัญญาชนที่ถูกวัฒนธรรมเก่า ๆ กัดกินจนใกล้จะหมดความเป็นคน บ้างก็เป็นเรื่องราวของผู้คนที่กำลังสับสนให้แก่พลังของสังคมเก่าเพราะหมดแรงที่จะยืนหยัดต่อสู้ต่อไป นอกจากนี้ “บันทึกของคนบ้า” แล้ว จะหยิบยกบางเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของชนชั้นเหล่านี้

“บันทึกของคนบ้า” (1918) เป็นนวนิยายแบบเรื่องสั้นเรื่องแรกของผู้แต่งใช้นามปากกาว่าหลูซิ่น (แม่เข่าเซ่หลู่) และถือเป็นวรรณกรรมจีนสมัยใหม่เล่ม (เรื่อง) แรกด้วย เป็นเรื่องที่ได้รับอิทธิพลจากวรรณกรรมต่างชาติ เป็นเรื่องที่ใหม่ทั้งเนื้อหาและท่วงทำนองในการประพันธ์ (แต่งด้วยภาษาพูด) ทางด้านเนื้อหานี้ได้พูดถึงปัญหาของคน และรากเง่าแห่งความเลวร้ายของสังคมจีน ที่ทำให้ผู้คนตกเป็นเหยื่อของสังคม ซึ่งผิดจากวรรณกรรมสมัยก่อนที่มุ่งการให้ความบันเทิงเป็นหลัก ตัวละครในเรื่องนี้ได้เกิดความคลุ้มคลั่งกลัวว่ามีคนมาปองร้ายอยู่ตลอดเวลา เขาหวาดกลัวจนประสาทเสียผู้คนเลยเข้าใจว่าเขาสติเสียแล้ว เลยจับไปขังไว้เพื่อจะได้ทำการรักษา เมื่อถูกคุมขังไว้เช่นนั้น เขาก็คลุ้มคลั่งยิ่งขึ้น เขาได้บันทึกไว้ในอนุทินว่า ได้พบคำว่า “กินคน” ระหว่างบรรทัดของตำราขงจื้อและหนังสือจริยธรรมของจีน และหวาดกลัวว่าตัวเองก็อาจถูกกินไปในที่สุด

หลูซิ่นได้ชี้ให้เห็นในนวนิยายเรื่องนี้ว่า ด้านหลังของคำว่าศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรมนั้น ซ่อนเร้นด้วยคำว่า “คนกินคน” ซึ่งเป็นเทคนิคใหม่ในการเสนอเรื่องของหลูซิ่น เป็นการเปิดหน้าฉากของวัฒนธรรมที่ถือกันว่าดีงามของจีน วัฒนธรรมที่ขาด

ความชอบธรรมเช่นนี้ทำไมจึงถือปฏิบัติกันมาได้จนถึงสมัยนั้น ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมและค่านิยมดังกล่าว เอื้อต่อการปกครองของระบบศักดินา แต่มันเป็นภัยต่อคนธรรมดาสามัญที่สิทธิเสรีภาพถูกฉีกรอนไปที่ละนิด จนตัวเองไม่รู้สึกลงและถือปฏิบัติจนเคยชิน ความเคยชินก็ทำให้เห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดา แต่หลูซิ่นกลับเห็นว่า ถ้าไม่ขุดคุ้ยชี้ให้เห็นชัดถึงรากเง่าของปัญหาและความเลวร้ายแล้ว มันจะเป็นภัยมหาดาลที่จะนำพาชาวจีนไปสู่ความหายนะได้ เรื่อง “บันทึกของคนบ้า” นี้เป็นการวิจารณ์ชนบทรอบนิยมประเพณีที่ไม่เป็นธรรมของจีน และเมื่อได้ชี้ให้เห็นถึงรากเง่าของความเลวร้ายทั้งปวงแล้ว หลูซิ่นก็ได้เรียกร้องให้ผู้คนช่วยเหลือเด็ก ๆ ด้วย เพราะพวกเขาเด็ก ๆ อาจไม่เคยกินคน อย่าให้เด็กเหล่านั้นใช้วัฒนธรรมบังหน้าและไปกินใครเข้า และป้องกันอย่าให้พวกเขาต้องตกเป็นเหยื่อสังเวกวัฒนธรรมอันไม่เป็นธรรมเหล่านั้นอีก และหลูซิ่นเชื่อว่า ระบบสังคมแบบคนกินคนจะอยู่ต่อไปไม่ได้ เราต้องทำให้คนเรากลับไปสู่สภาพความเป็นคน เขาได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีมนุษยธรรมผู้หนึ่งในแง่ที่ว่าเขาเห็นคุณค่าของชีวิต อธิปไตยของคนที่เราควรยอมรับและพลังของมนุษย์ที่เราควรเลือกใส่ เขาคิดว่าควรให้การศึกษากับเด็กต้องแก่นุชนรุ่นต่อ ๆ ไป คำว่า “แก่นิสัยคน” ของหลูซิ่นนั้นก็คือเรื่องที่ถูกกล่าวมานี้เอง⁽¹⁴⁾ คืออย่าทำลายคนและให้คนที่ถูกทำลายแล้วกลับไปสู่ความเป็นคน

ถ้าเราพิจารณาเรื่องสั้นของหลูซิ่นเรื่องต่อ ๆ มาอย่างละเอียดแล้ว ก็จะพบว่าอรรถบท (theme) เรื่องวัฒนธรรมแบบ “คนกินคน” ในเรื่อง “บันทึกของคนบ้า” นั้น ทำหน้าที่คล้ายอาร์มบทของเรื่องอื่น ๆ ด้วย มีอีกหลายเรื่องได้พูดถึงปัญหาในแต่ละแง่มุมอื่นด้วย ตัวอย่างชีวิตที่ชัดเจนกว่า ชี้ให้เห็นชัดว่า คนกินคนนั้นหมายถึงอะไร

4 ข่งอิจี้ (1919)

— เหยื่อสังเวกการศึกษาาระบบเก่า

ข่งอิจี้เป็นเรื่องสั้นที่มีชื่อเสียงโด่งดังมากเรื่องหนึ่งของหลูซิ่น เป็นการพูดถึงชะตากรรมของข่งอิจี้ นักศึกษาที่ไม่ประสบความสำเร็จในการสอบเป็นขุนนางตามวิธีการคัดเลือกคนเข้าทำงานหลวง

⁽¹³⁾ หลูซิ่น, ชุมนุมเรื่องสั้นของหลูซิ่น (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แปลวเทียน) หน้า 8

⁽¹⁴⁾ เหมาตุ๋น, วรรณกรรมวิจารณ์ (เชียงใหม่: สำนักพิมพ์ซังไห่เหวินอี 1980) หน้า 141

สมัยสังคมนิยม(15) เขาชอบครั้งแล้วครั้งเล่า จนค่อย ๆ แก่ตัวลง ชีวิตค่อย ๆ ตกต่ำ ค่อย ๆ หมดสภาพความเป็นคน เขาทำอะไรไม่เป็น ซ้ำยังมีนิสัยขโมยหนังสือคนอื่น เขากลายเป็นตัวตลกของสังคมที่ผู้คนชอบหัวเราะเยาะ ในที่สุดเขาก็หายสาบสูญไปไม่มีใครทราบว่าเขาหายไปไหน และไม่มีใครไปสนใจด้วย

“ข่งอี้” เป็นเรื่องที่หลู่ชื่นใช้ฉากของหลู่เงิน (เป็นนามสมมุติของบ้านเกิดของหลู่ชื่น)(16) ซึ่งเป็นฉากที่เขาชอบใช้เมื่อพูดถึงชีวิตในชนบท ในเรื่องนี้หลู่ชื่นให้ข่งอี้ไปปรากฏตัวในร้านเหล้าแห่งหนึ่งโดยให้เด็กชายเหล้าเป็นคนเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับ ข่งอี้ ข่งอี้ได้พยายามศึกษาเล่าเรียนแต่ก็ไม่อาจเบียดเข้าไปยังโลกของปัญญาชนที่ประสบความสำเร็จ มีชีวิตที่เจริญก้าวหน้าในการเป็นขุนนางได้ แต่เขาก็ไม่สามารถมีชีวิตเยี่ยงสามัญชนและผู้ใช้ชีวิตแรงงานทั้งหลาย จนมีชีวิตที่อด ๆ ยาก ๆ ได้แต่รับจ้างเขียนหนังสือบางครั้ง บางคราวเพื่อประทังชีพ เขามีนิสัยลักเล็กขโมยน้อย จนไม่ค่อยมีใครอยากจ้างเขาทำงาน ปัญญาชนที่ประสบความสำเร็จไม่ยอมคบหาเขา เขาก็ไม่ยอมลงไปคลุกคลีกับสามัญชนทั่วไป ที่จริงคนสามัญก็ยังแสดงความดูถูกดูแคลนที่เขาไม่ประสบความสำเร็จในการสอบเป็นขุนนาง หยอกล้อจนเขาได้รับความอับอาย ผู้คนกลับเห็นเป็นเรื่องสนุกสนาน แม้กระทั่งเด็กบางคนก็ชอบรังแกหัวเราะเขา แต่เขาเป็นคนรักเด็ก เด็กบางคนก็ชอบเขา

ชีวิตข่งอี้ที่ค่อย ๆ ตกต่ำจนมีสภาพเหมือนขอทานคนหนึ่ง

“ข่งอี้ทำให้พวกเราครึกครื้นรื่นเริงเช่นนั้นแหละ แต่เมื่อไม่มีแกอยู่ด้วย ผู้คนก็อยู่กันตามปกติ”(17)

ข่งอี้ก็ได้กลายเป็นคนที่มีก็ได้ ไม่มีก็ไม่เสียหาย ซึ่งเป็นชะตาที่นำเคราะห์ของเขา เขามั่นศึกษามากครั้งก่อนชีวิต กลับไม่สามารถใช้ชีวิตเยี่ยงคนธรรมดาคนหนึ่ง

ข่งอี้ถึงมีชีวิตที่ตกต่ำ แต่ก็ยังอดภูมิใจในความเป็นปัญญาชนของตัวเองไม่ได้ เช่น เมื่อถูกกล่าวหาว่าเป็นขโมย เขาก็แก้ตัวด้วยคำพูดที่ผู้คนฟังไม่ค่อยรู้เรื่อง

“อันว่าผู้ดีไซ้ ไปถึงยากไรก็ถือศักดิ์”(18) และติดตามด้วยฤาและแฮไชร์ที่ผู้คนไม่ค่อยเข้าใจ แต่ผู้คนกลับเฮฮาขึ้น เป็นการหัวเราะเยาะเย้ยเขา แม้พูดกับเด็ก ๆ เขาก็ชอบใช้คำพูดที่จำมาจากตำรับตำราโดยไม่คำนึงว่าเด็กจะเข้าใจหรือไม่ เช่น ตอนหนึ่งเขาได้แจกถั่วให้เด็กที่มาขงเขา แต่เด็ก ๆ ยากได้มากกว่านั้น แทนที่เขาจะปฏิเสธว่าไม่มีหรือมีน้อยจะกินเองแต่คำพูดที่เขาใช้นั้นเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงระบบการศึกษาสมัยก่อนที่เรียนแล้วใช้ไม่เป็น เขาพูดกับเด็กเหล่านั้นว่า

“บ่ มาก บ่ มาก มากฤาไหน ? บ่ มากแลนา”(19)

สิ่งที่นำเคราะห์ที่สุดของข่งอี้และเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความไม่เป็นธรรมของระบบการสอบสมัยนั้นก็คือที่ ข่งอี้ถูกคนของบัณฑิตดึง ทุบตีจนขาหักเมื่อเขาไปขโมยหนังสือในบ้านบัณฑิตดึง ข่งอี้และนายติงต่างก็เป็นปัญญาชนที่ใครจะแสวงหาโชคผลและความเจริญในชีวิตขุนนาง แต่ความแตกต่างเริ่มเกิดขึ้นเมื่อคนหนึ่งสอบผ่าน จากนั้น เขาทั้งสองก็มีฐานะเหลื่อมล้ำกันราวกับฟ้ากับดิน เราข้อมองเห็นข้อเท็จจริงจากตัวอย่างชะตากรรมของข่งอี้และบัณฑิตติงว่า ระบบการสอบแบบนี้ สร้างคนให้กินคน และเหยื่อให้ถูกกินกินได้ง่ายดายแค่ไหน

เรื่องสั้น ๆ นี้ ถือว่าเป็นเรื่องที่วิจารณ์ และสะท้อนให้เห็นถึงอันตรายของระบบการสอบจอหงวนที่ถือปฏิบัติกันมาเป็นเวลาสิบกว่าศตวรรษได้ดีที่สุดและลึกซึ้งที่สุดเรื่องหนึ่ง

(15) ระบบนี้ถูกยกเลิกไปในปี 1905

(16) C.T. Hsia, A History of Modern Chinese Fiction, (Yale University Press 1961) P 39.

(17) ขุนนุนเรื่องสั้นของหลู่ชื่น (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แปลวเทียน) หน้า 34

(18) เพิ่งอ้าง หน้า 31

(19) เพิ่งอ้าง หน้า 34

บนหลุมฝังศพของเด็กหนุ่มที่ถูกประหารชีวิต
มีพวงหรีดวางอยู่พวงหนึ่ง

5 ยา (1919)

มีนักเขียนไม่น้อยกลัวผู้อ่านจะไม่เข้าใจเรื่องที่เขาแต่ง เลยเสนอเรื่องไว้อียยาวซ้ำซากคล้ายกับเป็นการเทศน์ให้ชาวบ้านฟัง โดยเฉพาะงานเขียนที่มีลักษณะโน้มแนวโน้มให้เกิดความเลื่อมใสทางลัทธิการเมืองแล้ว เกือบจะไม่เปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้ใช้หัวสมองตัวเองในการวินิจฉัยปัญหาเลย มีวรรณกรรมไม่น้อยจะกล่าวถึงปัญหาเงินสมัยโค่นล้มราชวงศ์ชิงใหม่ๆ ว่าการปฏิวัตินั้นเป็นการปฏิวัติที่ไม่ประสบความสำเร็จ เพราะโครงสร้างของสังคมยังคงเหมือนเดิม ปัญหาที่หมักหมมมานานยังไม่ได้รับการแก้ไข การเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นการเด็ดเอายอดออก และลับเปลี่ยนตัวบุคคลระดับยอดของสังคม วรรณกรรมบางเล่มมีการเสนอแนะให้นำลัทธิการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่งมาแก้ปัญหาของชาติและของสังคม มีวรรณกรรมบาง

เล่มที่อยู่ในข่ายนี้เคยโด่งดัง และได้รับการต้อนรับอย่างดีจากผู้อ่านหนุ่ม ๆ สาว ๆ แต่ความเลื่อมใสของผู้คนที่มีต่อวรรณกรรมประเภท "กลัวเขาจะไม่เข้าใจ" ก็เสื่อมไปอย่างรวดเร็วเช่นกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่านอกจากลีลาการประพันธ์เป็นไปแบบเทศนาสั่งสอนแล้วยังมีการมองปัญหาที่ไม่ค่อยลึกซึ้งนัก ที่สำคัญที่ทำให้เรื่องไม่น่าสนใจก็คือ โยนความผิดทั้งหมดให้รัฐบาลสมัยนั้น โดยไม่ได้พูดถึงปัญหาอันละเอียดอ่อนที่ลึกลึกกว่านั้น แต่สำหรับหลูซันแล้ว เขาไม่มองปัญหาตื้น ๆ อย่างนั้น ดังจะเห็นได้จาก "ยา" ของเขา

"ยา" ของหลูซันเป็นเรื่องสั้นที่พูดถึงการตายของเด็กหนุ่มตระกูลเชื้อที่ถูกประหารชีวิตเมื่อครั้งทำการปฏิวัติเพราะถูกลงเอาความไปแจ้งให้ทางการทราบ ในขณะที่เขาถูกประหารนั้น ได้มีเด็กหนุ่มตระกูลชว่าคนหนึ่งล้มป่วยด้วยวัณโรค มีคนแนะนำตามความ

เชื้อทางไสยศาสตร์ ให้พ่อแม่ตระกูลฮว่าหาหนานโถว (ชาละเปาไม่มีใส่) จุ่มโลหิตสด ๆ ของเด็กหนุ่มที่ถูกประหารชีวิตมาให้เด็กกินแล้วจะตาย พ่อแม่เด็กหนุ่มจึงเอาเงินที่เก็บออมมานานไปให้เพชรฆาตให้เขาช่วยเอาหนานโถวไปจุ่มโลหิตชายหนุ่มอีกคนหนึ่งตามที่ได้รับ การแนะนำ ผลปรากฏว่าทำให้ลูกชายตายเร็วยิ่งขึ้น ศพของเด็กหนุ่มทั้งสองถูกฝังไว้ใกล้ ๆ กัน แม่ของเด็กหนุ่มทั้งสองได้นำของไปเซ่นไหว้สุสานของลูกซึ่งอยู่ใกล้ ๆ กัน ปรากฏว่าบนหลุมฝังศพของเด็กหนุ่มที่ถูกประหารนั้นมีพวงหรือดวงอยู่พวงหนึ่ง มีอีกเกาะอยู่บนยอดไม้ซึ่งอยู่เหนือหลุมฝังศพทั้งสองอยู่ตัวหนึ่ง อีกามีได้ไหวติง มีลักษณะคล้ายรูปปั้น

เรื่องนี้ถ้าไม่อ่านอย่างพิถีพิถันระหว่า อาจมองไม่ออกว่าผู้แต่งต้องการจะพูดอะไร มันเป็นเรื่องที่พูดถึงการตายของเด็กหนุ่มสองคน คนหนึ่งถูกประหารเพราะความโลภของลุงเป็นต้นเหตุ และเด็กหนุ่มอีกคนหนึ่งก็ตายเพราะความโง่เขลาของพ่อแม่ ผู้คนเฉยเมยต่อการตายของเด็กหนุ่มที่ถูกประหาร พวกเขามองไม่เห็นประโยชน์ที่เขาได้พยายามกระทำไป เห็นว่าเส่หาที่ตาย เป็นเรื่องที่สมน้ำหน้า กรณีของเด็กหนุ่มที่ตายเพราะความโง่เขลาของพ่อแม่ นั้น ก็ไม่ได้รับความสนใจจากผู้คนมากนัก เห็นว่าฟ้าดินลิขิตไว้แล้ว ทหารู้และยอมรับไม่ว่า คำแนะนำของพวกเขาเองทำให้เด็กหนุ่มนั้นตาย

ตระกูลทั้งสองนี้เมื่อรวมกันแล้วมีความหมายว่าเป็นประเทศจีน (ฮว่าเซีย เป็นอีกชื่อหนึ่งของจีน) ชะตากรรมของเด็กหนุ่มสองคนนี้จึงมีความหมายพิเศษ คือหมายถึงชะตากรรมของประเทศจีนด้วย เด็กหนุ่มทั้งสองทำไม่ถึงตาย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งชะตาของประเทศจีนและชาวจีน ทำไม่ถึงได้นำเศร้านั้นเป็นสิ่งที่ผู้แต่งต้องการให้ผู้อ่านใคร่ครวญศึกษา แม่ของเด็กหนุ่มทั้งสองจะต้องโศกเศร้าเสียใจที่ต้องสูญเสียลูก ชะตาของเด็กที่ต้องเสียชีวิตเพราะได้รับการรักษาด้วยวิธีการอันประหลาดนั้น เพราะพ่อแม่และผู้ให้คำแนะนำ รวมทั้งสังคมที่แวดล้อม เด็กหนุ่มมีความโง่เขลาหลงเชื่ออะไรผิด ๆ ถูก ๆ ทำอะไรไม่มีเหตุผล สิ่งที่คุณโบราณว่ามานั้นเป็นต้องถูกเสมอไป ใครแสดงความคลางแคลงใจย่อมต้องถูกประณาม ถูกสั่งสอน บางทีก็ถูกลงโทษ ปรัชญาความคิดของจีนไม่ส่งเสริมให้แสวงหาเหตุผลเพื่อศึกษาแก่นแท้ของสรรพสิ่ง กลับมุ่งอบรมศีลธรรมเป็นใหญ่ เชื่อฟังไว้เป็นดี โดยเฉพาะคำพูดของคนโบราณ กตัญญูกตเวทเป็นสิ่งที่ด้งาม ดังเช่นนิทานยอดกตัญญูเรื่องหนึ่งที่บอกว่าเป็นโจรก็ไม่มีความคิด ขอให้เอาสิ่งที่ขโมยมานั้นมาให้แม่ของตน

ความกตัญญูเป็นสิ่งที่ดีงาม แต่ก็นำหายนะมาสู่เด็ก ๆ ได้ เพราะผู้ใหญ่ก็ไม่ได้มีเหตุผลเสมอไป

หลูซันมีความเห็นว่า ของที่ด้งามมาแต่แรกอาจกลายเป็นของที่เลวร้ายได้ ในที่สุดหายนะก็มาถึงเราจนได้ ดังเช่นพ่อแม่ของเด็กที่ตายเพราะกินหนานโถวชุบโลหิต แต่ที่น่าเศร้าที่สุดคือการสูญเสียลูกนั้นยังไม่ทำให้พวกเขาได้ขบคิดแม้กระทั่งพ่อแม่ที่เคราะห์ร้าย ยังไม่ได้บทเรียนอะไรจากการสูญเสียบุตร คนอื่นที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องก็ยังไม่แยแส หลูซันจึงเห็นว่าความอวิชาของชาวจีนลักษณะนี้มีอันตรายยิ่งกว่าการถูกเชือดเนื้อของต่างชาติ หายนะของชาวจีนอยู่ที่ว่าวัฒนธรรมอันรุ่งโรจน์ที่ชาวจีนโอ้อวดภูมิใจนั้นได้ทำให้ชาวจีนเองไม่รู้จักรไตร่ตรอง เขาจึงพยายามชี้ให้เห็นรากเง้าของความเลวร้ายนี้

ส่วนโศกนาฏกรรมของเด็กหนุ่มที่ถูกประหารนั้นอยู่ที่ว่าผู้คนรับรู้การเสียชีวิตของเขาด้วยความเฉยเมย บางคนยังเห็นว่าเป็นการตายที่สมน้ำหน้าด้วย ทั้งนี้เป็นเพราะคนส่วนใหญ่ในสมัยนั้นไม่เข้าใจความหมายและความจำเป็นของการปฏิบัติ เห็นว่าเป็นการกระทำของขบถมากกว่า การตายของเด็กหนุ่มเกือบเป็นการพลีชีพที่สูญเสียเปล่าจริง ๆ มิหนำซ้ำโลหิตที่หลังเพื่อชาติของเขายังถูกนำไปให้เด็กหนุ่มทานจนพินาศไปอีกชีวิตหนึ่ง

อย่างไรก็ตามหลูซันมองการตายของเด็กหนุ่มสองคนนี้แตกต่างกัน เขาเห็นว่าเด็กหนุ่มที่ถูกประหารมิได้ตายฟรี การที่มีคนเอาพวงหรือดวงวางไว้บนหลุมศพของเด็กหนุ่มที่ถูกประหาร ย่อมแสดงให้เห็นว่ายังมีคนเห็นด้วยกับพฤติกรรมของเขาที่ต่อสู้เพื่ออุดมการณ์ ส่วนอีกที่ไม่ไหวติงบนยอดไม้เหนือหลุมฝังศพทั้งสอง และไม่มีปฏิกิริยาต่อคำพูดของแม่ของเด็กหนุ่มที่ถูกประหารย่อมชี้ให้เห็นว่าสวรรค์มิได้รับรู้เรื่องทั้งปวงที่เกิดแก่มนุษย์ ปัญหาของมนุษย์ ๆ ต้องแก้เอง จะรอให้เทวดามาช่วยนั้นย่อมไม่ได้

6 เรื่องเล็ก ๆ เรื่องหนึ่ง (1920)

ดูจากเรื่องสั้นต่าง ๆ ของหลูซันแล้ว จะพบว่าเขาจะประณามและถากถางสังคมด้วยวิธีการที่แยบยล แต่เขาก็มิได้ประณามผู้อื่นและสังคมเท่านั้น เขายังได้ศึกษาตัวเองด้วย และได้สติบุคคลที่สังคมตราหน้าว่าเป็นคนต่ำต้อยอย่างเช่นที่ปรากฏใน "เรื่องเล็ก ๆ เรื่องหนึ่ง" นี้

ในเรื่องนี้พูดถึงประสบการณ์ของเขาว่า ครั้งหนึ่งขณะที่เขา

(หลู่ซิ่น) นั่งรถลากในปักกิ่งนั้น รถไปเฉี่ยวเอาสตรีชาวผู้หนึ่งเข้าจน หล่นลงหกหล่มลง หลู่ซิ่นเห็นว่าหล่นเสแสร้ง และคิดว่า คนลากรถ น่าจะลากผ่านไปเสีย แต่คนลากรถกลับหยุดลง ไปพุงหล่นขึ้นมา แล้วพาหล่นไปโรงพักที่อยู่ใกล้ ๆ อีกสักครู่ก็ออกมาบอกหลู่ซิ่นว่า ให้ว่าจ้างรถคนลากคันอื่น ตำรวจต้องการสอบสวนเขา.....

ผู้แต่งกล่าวไว้ในเรื่องนี้ว่า พฤติกรรมของคนลากรถทำให้เขา ละอายใจ ทำให้รู้สึกตัวเองหดเล็กลงขณะที่ร่วงเงาของคนลากรถ นั้นสูงใหญ่ขึ้นเรื่อย ๆ

เรื่องนั้นนอกจากวิเคราะห์ตัวเองแล้ว ก็เป็นการสลดตีเกียรติคุณ ของชนชั้นที่สังคมไม่ค่อยให้เกียรติ หลู่ซิ่นไม่ได้กล่าวชมศักดิ์ศรี ของผู้ใช้แรงงานด้วยคำพูดที่แจ่มแจ้ง และมีได้ตระโกนคำขวัญเพื่อ ให้ชนชั้นกรรมกรหลู่ซิ่นก่อการปฏิวัติอย่างที่คนทั่วไปชอบทำกัน⁽²⁰⁾

แต่เขาได้ใช้เรื่องสั้นเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นถึงจิตใจอันสูงส่ง และบริสุทธิ์ของชนชั้นที่ใช้แรงงาน และยังกล่าวต่อไปอีกว่า คน ลากรถทำให้เขาละอายใจ ขณะเดียวกันพฤติกรรมของคนลากรถก็ บันดาลพลังความหวังและความกล้าหาญให้บังเกิดขึ้นในตัวผู้แต่ง ด้วย

“ฉบับนี้ ก็ยังจำเรื่องได้ที่อยู่ เพราะเหตุนี้ ข้าพเจ้าจึงทนรับ ความเจ็บปวดครวคร่าหัวใจ โดยพยายามที่จะหันมามองตัวเองอยู่เสมอ สำหรับข้าพเจ้า เรื่องการเมืองการทหารในหลายปีมานี้ลืมนึกไปเหมือนกับ “จินตกวีนิพนธ์ของง้อ” ที่อ่านในสมัยเด็กนั้นแล้ว มีแต่เรื่อง เล็ก ๆ เรื่องนั้นเท่านั้นที่มักปรากฏขึ้นในสมองของข้าพเจ้าบ่อย ๆ บาง ครั้งมันกลับแจ่มชัดยิ่งขึ้น ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกละอายใจ และเร่งข้าพเจ้า ให้กลับตัวเสียใหม่ ทั้งเพิ่มความกล้าหาญและความหวังให้ข้าพเจ้ามากขึ้น”⁽²¹⁾

(เรื่องเล็ก ๆ เรื่องหนึ่ง)

7 บ้านเกิด (1921)

เรื่องสั้นของหลู่ซิ่นหลายเรื่องใช้ฉากหลู่เจิน (นามสมมุติ ของบ้านเกิดของเขา) ส่วน “บ้านเกิด” นั้น เป็นเรื่องที่พูดถึงถิ่นกำเนิด

(20) เหยานายหลิง (บรรณาธิการ) นักประพันธ์ปัจจุบัน (ฮ่องกง: สำนักพิมพ์ ต้าตี้ 1971) หน้า 16

(21) ทุนมเรื่องสั้นของหลู่ซิ่น (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แปลวเทียน) หน้า 67

ความสัมพันธ์ของหลู่ซิ่นกับยุนตู้ได้ห่างเหินไป แต่มิตรภาพนั้น ได้ไปปรากฏอีกครั้ง ระหว่างหลานชายของหลู่ซิ่นและลูกชายของยุนตู้

ของเขาโดยตรง เขามีโอกาสกลับไปสู่อีกครั้งหลังจากจาก
มานานถึง 20 กว่าปี เขาพบว่าทุกอย่างได้เปลี่ยนแปลงไปในแง่ที่เลว
ร้ายลง ขนบธรรมเนียมที่ยึดมั่นมาแต่โบราณกาลทำให้ย่นถู่ เพื่อน
เล่นในวัยเด็กของเขาห่างเหินและยำเกรงเขา เรียกเขาว่า “นาย”
ย่นถู่ได้เปลี่ยนไปเป็นคนละคน ความน่ารัก ความเป็นกันเอง ความ
ไร้เดียงสา และคุณสมบัติต่าง ๆ ของเด็กที่เป็นคนสนุกไร้เรงนั้นได้
หายไปจากตัวเขา กลายเป็นคนที่มีความกังวลบนใบหน้าอยู่ตลอดเวลา
คำบอกเล่าถึงชีวิตความเป็นอยู่นั้น ได้สะท้อนภาพชีวิตฆราวาสที่
แร้นแค้นทั่ว ๆ ไปได้เป็นอย่างดี

“เต็มทีครับนาย ลูกคนที่หกพอช่วยงานได้บ้างแล้ว แต่ก็ยังไม่
ค่อยพอกินอีกนะแหละ... บ้านเมืองก็ไม่ค่อยสงบ... ไม่ว่าที่ไหน ๆ
จะเอาเงินกันทั้งนั้น เอาอะไรมาได้... การเก็บเกี่ยวก็ไม่ดี ปลูก
อะไรออกมา หาบไปขายก็ต้องเสียภาษีกันเรื่อย ไปจนขาดทุน ไม่เอา
ไปขายก็จะเสีย...” (22)

(บ้านเกิด)

เมื่อหลู่ซิ่นจะยกของที่ย่นถู่อยากได้ให้ นั่น นอกจากเก้าอี้ ม้า-
ขาวแล้ว เขายังเลือกเอากระดุงและเชิงเทียนไปด้วย ซึ่งหมายถึง
ความว่าเขาจะเอาสองสิ่งหลังไปไหว้เจ้า หลู่ซิ่นเห็นแล้วอดหัวเราะ
และรู้สึกหดหู่ใจไม่ได้ เพราะย่นถู่ให้ความหวังไว้กับสิ่งลม ๆ แล้ง ๆ
ที่มีอาจกลายเป็นความจริงได้ หลู่ซิ่นหวังว่าชีวิตความเป็นอยู่ของ
ย่นถู่ (ฆราวาส) จะดีขึ้น และความสัมพันธ์ของหลานชายหลู่ซิ่นกับ
ลูกชายย่นถู่ ซึ่งเกิดสนิทใครกันเมื่อเจอกันครั้งแรกคงจะไม่มี
อะไรมากกว่าต้องห่างเหินเช่นเขากันย่นถู่ แต่เมื่อคิดถึงความหวัง
แล้วก็อดท้อแท้ใจไม่ได้ เพราะคนเราไม่ได้ทำอะไรสมหวังเสมอไป
อย่างไรก็ตาม ตอนท้ายของเรื่องนั้น หลู่ซิ่นก็ได้ให้เห็นข้อคิดที่สำคัญ
ข้อหนึ่งว่า

“... อันความหวังนั้นจะเรียกว่ามีหรือ ไม่มีไม่ได้ทั้งนั้นเช่นเดียวกับ
หนทางบนแผ่นดิน ความจริงบนแผ่นดินหาหนทางมาก่อนไม่ เมื่อ
ผู้คนสัญจร ไปมามากเข้า จึงได้เกิดมีหนทางขึ้นมาต่างหาก” (23)

ข้อความนี้แสดงให้เห็นว่าทุกอย่างจะสำเร็จได้ ก็ต้องลงมือ
ปฏิบัติ จะงอมืองอเท้า รอคอยความมหัศจรรย์ให้บังเกิดนั้นย่อมไม่
ได้

8 “ประวัติจริงของ อา Q” (1921) (24)

“ประวัติจริงของอา Q” เป็นเรื่องสั้นขนาดยาวเรื่องเดียวของ
หลู่ซิ่น มีความยาวประมาณ 13,000 คำเท่านั้น แต่เรื่องนี้ถือเป็น

和尚動不得
我動不得

อา Q รั้งแกมแม่ซี
ไปจับแก้มหล่อนแล้วพูดว่า
“พระจับได้ ทำไมผมจะจับไม่ได้”

เรื่องที่ดีที่สุดของหลูซิ่น และของวรรณกรรมจีนสมัยใหม่ด้วย เรื่องนี้กับ “เที่ยงคืน” (1933) ซึ่งเป็นนวนิยายเรื่องยาวที่พูดถึงชีวิต ชาวเมืองและนายทุนที่แต่งโดย เหมาตัน (1896-1981) นั้น ถือเป็นสองอมตะนวนิยายที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของวรรณกรรมจีนสมัยใหม่.

“ประวัติจริงของอา Q” เป็นนวนิยายที่พูดถึงเรื่องราวของอา Q” ชาวนาที่ไม่มีที่นาและที่พักอาศัยของตัวเอง อาศัยอยู่ตามศาลเจ้า ที่อยู่ในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง มีอาชีพรับจ้างทำงานที่ต้องใช้แรงงานไป วัน ๆ เขาเป็นคนที่ถูกวิพากษ์และสภาพสังคมที่ปราศจากความเป็นธรรม วิจารณ์สิทธิจนหมดสภาพความเป็นคน ไม่ทราบแม้กระทั่งชื่อแซ่ของตัวเอง เห็นใครได้ดิบได้ดีก็ดูเอวว่านั่นเป็นแซ่ของตัวเอง เขาถูกผู้ดีและชาวบ้านรังแกอยู่ตลอดเวลา เมื่อถูกผู้ซึ่งแรงกว่ารังแกแล้ว ก็ได้แต่ถลึงตามองด้วยความโมโห และสาปแช่งในใจ หรือไม่ก็นึกเสียวที่ถูกถูกรังแก คนอื่นยังไม่มีสิทธิ์มารังแกเขา บรรพบุรุษของตัวเองเขาเหนือกว่าแยะ รอไว้ให้ลูกได้ดิบได้ดีแล้วค่อยแก้แค้นเอา บางทีเมื่อถูกรังแกหรือถูกตบตี อา Q กลับตบหน้าตัวเอง รวากับว่าทำเช่นนั้นได้แก้แค้นเรียบร้อยแล้ว ที่ร้ายที่สุดคือเมื่อถูกรังแกแล้ว ถ้าเขาไปเจอคนที่อ่อนแอกว่าเขา ก็จะระบายความแค้นใส่คนนั้น อย่างเช่น ไปจับแก้มแม่ซี เป็นต้น นี่เป็นวิธีที่จะ “ได้ชัยชนะ” ของอา Q สังคมที่ไม่เป็นธรรมทำให้เขากลายเป็นคนที่มิมีนิสัยเป็นทาสไปโดยไม่รู้ตัว หลูซิ่นนอกจากวาดภาพบุคคลที่เป็นเหยื่อของสังคมเช่น อา Q แล้วยังได้สะท้อนให้เห็นชีวิตอันแร้นแค้นของชาวนา ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ หลูซิ่นยังได้ชี้ให้เห็นถึงความบกพร่องและความฉาบฉวยของการปฏิวัติที่นำโดย ดร.ซุนยัตเซน การปฏิวัติไม่เพียงแต่ไม่ได้ปลดแอกให้คนที่น่าสงสาร เช่น อา Q กลับจับเขาประหารชีวิตเสีย ทั้ง ๆ ที่อา Q ก็ไม่ฝืนถึงการปฏิวัติ อา Q ไม่ทราบว่าการปฏิวัตินั้นทำไปเพื่ออะไร แต่คนที่เคยรังแกเขามาตลอดเวลาพอได้ยินคำว่าปฏิวัติก็ขวัญหนีดีฝ่อ อา Q เลยเกิดความเลื่อมใสทันที แต่ผลปรากฏว่า คนเหล่านั้นกลับสามารถร่วมมือกับทหารปฏิวัติอย่างรวดเร็วด้วยวิธีที่จอมปลอมและจับอา Q มาเสีย หลูซิ่นเห็นว่า การที่ทหารปฏิวัติร่วมมือกับคนที่คอยแต่เอาเปรียบชาวบ้านและกำจัดผู้ถูกเอาเปรียบนั้น เป็นการแสดงให้เห็นว่า คณะปฏิวัติยังมองไม่เห็นรากเง้าของปัญหา ปัญหาชาวนา ปัญหาความอดอยากที่เป็นปัญหาที่ร้ายแรงที่สุดจึงไม่ได้รับการแก้ไขแม้แต่น้อยจากการปฏิวัติครั้งนั้น

(22) เพิ่งอ้าง หน้า 92

(23) เพิ่งอ้าง หน้า 96

(24) จะวิเคราะห์เรื่องนี้ให้ละเอียดในบทความอื่น

หลูซิ่นเป็นนักเขียนที่วิเคราะห์ปัญหา แต่ไม่ได้เสนอวิธีแก้ไขปัญหานั้น ๆ แต่ปัญหาที่เขาชี้ให้เห็นนั้นก็เป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นปัญหาที่ร้ายแรง และควรหาทางแก้ไข งานเขียนของเขาจึงเปิดโอกาสให้ผู้อื่นเสริมคำตอบเองง่าย ๆ งานเขียนของหลูซิ่นโดยเฉพาะหลังจากเขาถึงแก่กรรมไปแล้วในปี 1936 ได้รับการหยิบยกขึ้นมาอ้างอิงอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะประวัติจริงของอา Q แล้ว ได้รับการศึกษาอ้างอิงอยู่ตลอดเวลาจนทุกวันนี้ เพราะเป็นเรื่องที่ชี้ให้เห็นถึงจุดอ่อนของชาวจีนและสะท้อนรากเหง้าของความเลวร้ายต่าง ๆ ของสังคม

นอกจากเรื่องสั้นต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วนี้ เรื่องอื่น ๆ ของเขาก็เป็นการศึกษาหรือสะท้อนปัญหาสังคมในแง่มุมอื่น ๆ แต่เนื่องจากหน้การดุษณีน้อย จึงขอแนะนำเรื่องที่สำคัญบางเรื่องเพียงคร่าว ๆ เท่านั้น

9 ไหว้จ้าว (1924)

เรื่องสั้นส่วนใหญ่ของหลูซิ่นนั้น จะเป็นการพูดถึงชะตากรรมของผู้ที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม จะมีตัวละครที่ได้รับเคราะห์กรรมกลุ่มหนึ่ง ความได้เปรียบเสียเปรียบนั้นสืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมที่ถูกบิดเบือน และผู้ที่เสียเปรียบก็จะเสียเปรียบเรื่อยไป ไม่มีวันได้เงยหน้าอ้าปาก หลูซิ่นเรียกรวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมจนมีคนได้รับเคราะห์ต่าง ๆ ว่าเป็นวัฒนธรรมแบบ “คนกินคน” แต่หลูซิ่นก็ไม่ได้ตะโกนกรู้อังให้ ผู้เคราะห์ร้ายและเหยื่อของสังคมทั้งหลายรวมตัวกันต่อสู้โค่นล้มหรือขจัดศัตรูของสังคมอย่างเช่นที่นักเขียนบางคนนิยมทำกัน แต่งานเขียนของเขากลับเป็นที่ยอมรับว่ามีพลังที่สุด เพราะตัวอย่างชีวิตผู้ได้รับเคราะห์กรรมนั้นเป็นสิ่งที่สะท้อนอารมณ์ ทำให้ผู้อ่านได้ขบคิดมากมาย เช่น ในเรื่อง “ไหว้จ้าว” นั้นพูดถึงชะตากรรมของสตรีที่สูญเสียสามี เลยกูยขายให้ชายอีกคนหนึ่ง และเมื่อสามีคนที่สองตายด้วยไข้รากสาด ชาวบ้านก็เห็นว่าเป็น “หญิงกินผี” เป็นคนอัปรีชไปที่ไหนก็มีแต่คนรังเกียจ เจ้าของบ้านที่หล่อนทำงานอยู่นั้นไม่ยอมให้หล่อนแตะต้องของไหว้จ้าว กลัวว่าจะไม่เป็นมงคล เดียววิญญูถนบรรพบุรุษและเทวดาต่าง ๆ จะไม่ยอมกิน มีคนบอกหล่อนว่าควรบริจาคเงินสร้างพระพุทธรูปในศาลเจ้าให้ผู้คนนับหมื่นนับแสนเหยียบย่ำจะได้ชำระมลทินตัวเองที่ทำผิดประเพณี ที่บังอาจแต่งงานถึงสองครั้ง ไม่เช่นนั้นตายแล้วมบาลจะต้องเลื่อยหล่อนออกเป็นสองข้างเพื่อแบ่งแต่ละข้างให้สามีแต่ละคน

เรื่องนี้เริ่มต้นด้วยนางเสียนหลิน ถามผู้แต่งว่านรกมีจริงหรือ

นางเสียนหลินกลัวว่าหลังจากตายไปแล้ว จะถูกผ่าออกเป็นสองข้าง เพื่อแบ่งให้สามีสองคนที่ตายไป

ไม่ และติดตามด้วยคำบอกเล่าที่ว่าหล่อนกลัวว่าตายแล้วจะถูกยวบาลลงโทษ ถูกเอาไปผ่าออกเป็นสองข้าง ชะตากรรมของนางเสียงหลิน นับว่าน่าสมเพชที่สุด หล่อนสูญเสียสามีคนแรก หล่อนไม่ต้องการแต่งงานใหม่ เพราะวัฒนธรรมจีนที่ได้รับอิทธิพลจากลัทธิขงจื้อ สอนหล่อนว่าแต่งงานใหม่นั้นไม่ดี ซึ่งถือว่าไม่ให้ความเป็นธรรมแก่ สตรีอยู่แล้ว แต่แล้วหล่อนยังไม่สืบทิทรองความเป็นหม้ายเสียด้วยซ้ำ เพราะถูกขายให้ชายอีกคนหนึ่งเพื่อครอบครอง สามีที่ตายไปจะได้นำเงินไปหา (ซื้อ) ภรรยาให้แก่เจ้าของสามีหล่อน ต่อมาไม่นาน หล่อนก็สูญเสียสามีคนที่สองและบุตรที่เกิดกับสามีคนที่สองไป ชะตาของหล่อนนั้นถือว่าน่าเศร้าจริงๆ หล่อนเลยหมดอาลัยตายอยาก หวังอย่างเดียวคือตายไปแล้ว อยาได้ถูกผ่าเป็นสองข้าง และจะทำบุญทำทานเพื่อไม่ให้ถูกลงโทษ แต่ว่าความเชื่ออันงมงายของเจ้าของบ้านทำให้เขาไม่ยอมให้หล่อนแตะต้องของที่จะใช้ในการไหว้เจ้า หล่อนเลยหมดโอกาสที่จะได้ทำบุญไหว้เจ้าเพื่อหวังกุศล เช่นคนอื่น และหล่อนถึงแก่กรรมในวันที่คนอื่นไหว้เจ้าวัน ที่ร้ายที่สุดคือ การตายของหล่อนกลับถูกสาปแช่งอีก เพราะหล่อนมาตายในเวลาอันเป็นมงคล

“ก่อนก็ไม่ก่อน หลังก็ไม่หลัง เจาะจงเลือกเอาอีกตอนนี่ - สอให้ เห็นทีเดียวว่ามันเป็นคนชาติชั่ว”

นี่เป็นคำสบถของเจ้าแก่นางเสียงหลิน เมื่อทราบว่หล่อน ได้ตายไปแล้ว

นางเสียงหลินเกิดมาเป็นคน แต่ไม่ได้้อยู่อย่างคนและตายแบบคน ซึ่งต้องมีปัจจัยอันสำคัญทำให้ชะตากรรมหล่อนเป็นเช่นนั้น เรื่องนี้เป็นเรื่องที่มีผู้แต่งต้องการสะท้อนความเลวร้ายของสังคมที่ปราศจากความเป็นธรรม จนผู้คนได้รับเคราะห์กรรมต่าง ๆ นานา แต่อะไรเป็นรากเงาของความเลวร้ายทั้งปวง เป็นอย่างไร และควร จะแก้ไขอย่างไรนั้น ผู้แต่งมิได้กล่าวอย่างชัดเจน ทิ้งให้ผู้อ่านคิดหา คำตอบเอาเอง

เรื่อง “โนร้านเหล้า” (1924) และ “ผู้ถือสันโดศ” (1925) นั้น เป็นเรื่องที่พูดถึงปัญหาชนชั้นใหม่ที่ต้องละทิ้งอุดมการณ์ ถูกสังคมที่ตัวเองเคยประนามกลืนกินเข้าไปแต่ละวัน เช่นตัวละครเอกของ “โนร้านเหล้า” นั้นได้กลายเป็นคนอย่างไรก็ได้ ใครว่าดีกว่าตาม หรือ ทำตามกลายเป็นคนที่มองโลกในแง่ร้าย ไม่ยอมให้ใครมาพูดถึงอดีต ของตัวเอง เพราะการรำลึกถึงอดีตมิแต่ทำให้ต้องโศกเศร้าใจ ทั้ง ยังไม่ยอมประนามวัฒนธรรมที่เคยเห็นว่าไม่ดี เพราะกลัวจะทำให้ ใคร ๆ ผิดหวังด้วยทั้ง ๆ ที่ตัวเองก็คิดว่าไม่จำเป็นต้องทำเช่นนั้น

เช่นแม่ให้เขาไปย้ายหลุมศพให้ห้องที่เสียชีวิตตอนเด็ก ๆ เขาไปขุดหลุมพบว่า ซากศพได้เน่าเปื่อยจนไม่เหลืออะไรแล้ว แต่เขาก็ก็นำผ้าห่อดินในหลุมไว้เอาไปฝังอีกทีหนึ่ง เพื่อหลอกแม่ให้สบายใจ

ส่วนตัวละครเอกของ “ผู้ถือสันโดษ” นั้น เคยเป็นหัวหน้าหน้าที่นำกลุ่มคนหนึ่ง ได้ถูกก็ดกันออกจากที่ต่าง ๆ จนงานหาการไม่ได้ ในที่สุด “เพื่อต่อชีวิตไปอีก 2-3 วัน” เขาถึงกับไปเป็นที่ปรึกษาให้แก่ “ผู้ใหญ่” ที่เขาเคยประนาม จากนั้นเขาก็ใช้ชีวิตเยี่ยงผู้มีบุญวาสนาทั้งหลาย เริ่มถูกลูกคนยากคนจน หลังจากเขาตายไปแล้ว ทางการก็ให้แต่งชุดข้าราชการ ผู้แต่ง (หลู่ซิ่น) ได้บรรยายสภาพศพของเขาว่า

“เขาอยู่ในชุดเสื้อผ้าที่ไม่สวมสวม นอนหลับตาและหุบปากอย่างสงบ ที่มุมปากคล้ายกับมีรอยยิ้มอันเชือกเขินปรากฏอยู่ เป็นรอยยิ้มที่เย้ยเยาะ ซากศพที่น่าขื่นนี้”(25)

10 กำสรวลอดีต (1925)

ปกติเรื่องของหลู่ซิ่นจะไม่ค่อยได้ พูดถึงเรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ ของหนุ่มสาวมากนักและเรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ ของหลู่ซิ่นนั้น จะมีความหมายที่ลึกซึ้ง สอดแทรกคติบางอย่างหรือไม่ก็สะท้อนปัญหาของสังคมในบางแง่มุม “กำสรวลอดีต” นั้นพูดถึงการตื่นตัวของหนุ่มสาวที่อยากจะมีเสรีภาพในการเลือกคู่ครองของตัวเอง จื่อจินซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงได้แต่งงานอยู่กับเจียนเซิงโดยไม่ยอมฟังเสียงคัดค้านของผู้ใด ฝ่ายหญิงมีความหนักแน่นมากตอนจะแต่งงานกับเจียนเซิง หล่อนพูดว่า

“ฉันเป็นตัวของฉันเอง ใครก็ไม่มีสิทธิ์จะมายุ่งเรื่องของฉัน”(26)

แต่หลังจากเขาทั้งสองอยู่กินด้วยกันแล้วก็ถูกสังคมประนามและเจียนเซิงก็ถูกไล่ออกจากงาน ทั้งสองเลยมีชีวิตที่ลำบาก เจียนเซิงเริ่มรู้สึกว่าการมาเป็นภรรยาและเป็นคนต้นเหตุทำให้ตัวเองถูกออกจากงาน เลยคิดจะเลิกกับหล่อน และเขาก็บอกหล่อนตรง ๆ ว่าไม่รักหล่อนแล้ว

“... อีกทั้งเธอก็จะได้หมดหวัง และมุ่งไปข้างหน้าอย่างองอาจ เธอจะให้ฉันพูดตรง ๆ จริงสิ คนเราไม่ควรจะมีมารยา มันบอกกับเธอตรง ๆ ว่า เพราะฉัน ไม่รักเธอเสียแล้ว แต่นี่จะเป็นการดีสำหรับเธอทีเดียว เพราะเธอจะได้ดำเนินงานโดยปราศจากความห่วงกังวล...”(27)

หล่อนที่เคยเป็นคนหนักแน่น ก็เพราะหล่อนรักเจียนเซิง แต่กลับถูกขับไล่เช่นนั้น ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเศร้าของหล่อน และสะท้อน

ให้เห็นความไม่รับผิดชอบของฝ่ายชายที่เอาตัวรอดแต่ผู้เดียว และพฤติกรรมของเขาจะต้องได้รับการชดเชยด้วยความเสียใจภายหลัง เย็นวันหนึ่งเขากลับถึงบ้านพบว่าภรรยาไม่อยู่แล้ว สิ่งที่เขาพบเห็นและคำบอกเล่าของเจ้าของบ้านนั้นเป็นเรื่องที่สะเทือนอารมณ์ผู้อ่านเป็นอย่างยิ่ง

ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังงวยงอยู่นั้น ภริยาเจ้าของบ้านก็มาเรียกอยู่นอกหน้าต่าง

“วันนี้พ่อของจื่อจินมาที่นี่ รับแก่กลับไปแล้ว” หล่อนพูดหัวน ๆ นี่ก็เป็นเรื่องที่มีได้คาดคิด ข้าพเจ้ายืนจั่งงั่งอึ้งอยู่กับที่คล้ายกับถูกฟ้าผ่าโครมที่ห้ายทอย

“แก่ไปแล้วหรือครับ?” ครูใหญ่ ข้าพเจ้าจึงถามประโชนขึ้น

“ไปแล้ว”

“แก่ - แก่พูดอะไรมั่งหรือเปล่าครับ?”

“ไม่ได้พูดอะไรเลย เพียงแต่วานฉันว่า เมื่อเห็นคุณกลับมา ก็ให้บอกคุณด้วยว่าแก่ไปแล้ว”(28)

ต่อมาอีกไม่นาน เจียนเซิงก็ได้ข่าวว่าหล่อนตายไปแล้ว และความตายของหล่อนก็ได้ให้บทเรียนแก่เขาตั้งนี้-

“ข้าพเจ้าอยากจะให้สิ่งที่เรียกว่า ญาติและผู้ที่เกี่ยวข้องที่เรียกว่าเมืองนรก นั้นมีจริง และถ้ามีจริง แม้จะอยู่ท่ามกลางเสียงคร่ำครวญของพายุร้าย ข้าพเจ้าก็จะค้นค้น ไปหาจื่อจิน (จื่อจิน) ให้จงได้ และจะบอกหล่อนถึงความเสียใจและความระทมทุกข์ของข้าพเจ้า พร้อมกับอ้อนวอนให้หล่อนยกโทษให้ข้าพเจ้า หาไม่แล้ว ก็ขอให้เพลิงร้ายแห่งเมืองนรกโหมเผาข้าพเจ้า และเผาผลาญความเสียใจและความระทมทุกข์ของข้าพเจ้าให้สิ้นสลายไป

.....

ข้าพเจ้ายังมีชีวิตอยู่ ข้าพเจ้าจะต้องก้าวไปยังทางแห่งชีวิตใหม่ และก้าวแรกก็คือ บันทึกรวบรวมความเสียใจและความระทมทุกข์ของข้าพเจ้าเพื่อจื่อจินและข้าพเจ้าเอง

.....

ข้าพเจ้าจะก้าวออกไปเป็นก้าวแรกบนทางชีวิตใหม่ ข้าพเจ้าจะซ่อนความจริงไว้ในส่วนลึกแห่งความซอกซำในดวงใจ และมุ่งเดินไปอย่างเงียบ ๆ โดยใช้ความลึกลับและการพูดปดเป็นเครื่องนำทาง...(29)

(25) เพิ่งอ้าง หน้า 288

(26) เพิ่งอ้าง หน้า 292

(27) เพิ่งอ้าง หน้า 312

(28) เพิ่งอ้าง หน้า 314-315

(29) เพิ่งอ้าง หน้า 322

เรื่องนี้เป็นเรื่องที่หลู่ซิ่นแต่งจากเรื่องจริงที่เกิดหลังการปฏิวัติวัฒนธรรมในปี 1919 จากเรื่องที่น่าสนใจนี้ หลู่ซิ่นได้ชี้ให้เห็นถึงพลังอันน่ากลัวของชนบรรมนิยมที่จะยังความหายนะให้แก่ผู้คนโดยเฉพาะสตรีได้อย่างง่ายดาย เป็นเรื่องที่หลู่ซิ่นต้องการชี้ให้เห็นปัญหาของสตรีที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม เขาเห็นว่าตราบไคที่สตรียังไม่ได้รับสิทธิเสรีภาพในการประกอบอาชีพแล้วไม่ว่าสตรีจะตื่นตัวและกล้าเผชิญปัญหาแค่ไหนก็ตาม ความหวังที่จะได้รับการปลดปล่อยจากแอกของสังคมนั้นยังคงเลื่อนรางอยู่ดี

สรุปแล้ว งานเขียนของหลู่ซิ่นนั้น ไม่ว่าจะประเภทไหนก็ตาม จะชี้หรือสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของสังคมและชาวจีนที่หมักหมมมาเป็นพัน ๆ ปี เรื่องสั้นของเขาได้รับยกย่องว่าเป็นสัจจนินยายและเขาก็ได้รับยกย่องว่าเป็นนักเขียนที่ได้กล่าวถึงปัญหาของ

ชาวจีนออกมาในรูปของศิลปะได้มากที่สุดคนหนึ่ง งานเขียนของเขาจึงมีประโยชน์มากสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาหรือวิจารณ์สังคมจีนในสมัยนั้น

เมื่อพูดถึงหลู่ซิ่นแล้ว เรื่องที่คนชอบถกเถียงกันมากก็คือเขาเป็นคอมมิวนิสต์หรือไม่ ถ้าไม่เป็น ทำไมเขาถึงได้รับการยกย่องจากคอมมิวนิสต์จีนมากมายเช่นนั้น

ถ้าดูจากงานเขียนทั้งหมดของหลู่ซิ่นแล้ว เราอาจจะพูดได้ว่างานเขียนในช่วงแรก ๆ ที่เป็นเรื่องสั้น และความเรียงนั้นเป็นการพูดถึงปัญหาสังคมจีน เขาเพียงแต่ชี้ให้เห็นถึงที่มาของความเลวร้ายทั้งปวง อย่างเช่นที่ได้กล่าวไว้ในเรื่องสั้นต่าง ๆ ดังที่ได้หยิบยกมาอธิบายแล้ว แต่งานเขียนในช่วงหลังของเขานั้นมีความเข้มข้น และเผ็ดร้อน

ขึ้น และไม่ได้ออกมาในรูปของศิลปะที่เป็นเรื่องสั้นอีก บางทีก็เป็น การวิจารณ์สังคมว่าเป็นความผิดพลาดของการปกครอง (ของก๊ก- ห minded) อย่างตรงไปตรงมา

หลูซันเองมิได้ประกาศตัวว่าเป็นนักเขียนคอมมิวนิสต์อย่าง ใจแจ้ง แต่เขาก็ได้สนับสนุนนักเขียนฝ่ายซ้ายอย่างค่อนข้างออก หน้าออกตา ใต้ให้ข้อแนะนำต่าง ๆ แก่นักเขียนที่สังกัด "จั้วเหลียน" (สมาคมนักเขียนฝ่ายซ้าย) ที่ก่อตั้งในปี 1930 (สมาคมนี้สลายตัวไป ในปี 1936 อันเป็นที่หลูซันถึงแก่กรรม) สมาคมนี้อ้างอิงเป้าหมายที่ ชัดเจนและได้รับความร่วมมือจากคอมมิวนิสต์ซึ่งสมัยนั้นยังต้อง คอยหลบหนีการปราบปรามของก๊กมินตั๋งอยู่

ตลอดชีวิตของหลูซันนั้น เขาพบเห็นแต่ความไม่เป็นธรรม ในสังคม ภัยที่เกิดจากการคุกคามของประเทศล่าเมืองขึ้นที่กำลัง แปร่งเจือจาง ภัยที่เกิดจากศึกของเหล่าขุนศึกที่ช่วงชิงผลประโยชน์ และความยิ่งใหญ่ รัสเซียเป็นประเทศที่เคยประสบปัญหาบางอย่าง เช่นเดียวกับจีนมาก่อน และสามารถใช้ลัทธิคอมมิวนิสต์แก้ไข ปัญหาบางอย่าง เช่นปัญหาเรื่องชนชั้นและชาวนาได้ หลูซันก็อดที่ จะเลื่อมใสความสำเร็จของรัสเซียในแง่ไม่ได้ และเขาก็มีความ เห็นใจพวกคอมมิวนิสต์ที่ถูกปราบปรามทั้ง ๆ ที่ได้ประกาศนโยบาย เพื่อชาติและชาวจีน เขาเลยประนามพฤติกรรมของรัฐบาลสมัยนั้น ในบทความที่เขียนในระยะหลัง และเป็นทีเพ่งเล็งของรัฐบาล เพราะ นอกจากประนามรัฐบาลแล้ว งานเขียนบางประเภทยังแสดงออก ซึ่งความเลื่อมใสศรัทธาและเห็นอกเห็นใจคอมมิวนิสต์ที่รัฐบาล กำลังปราบปรามอยู่ด้วย พฤติกรรมของรัฐบาลก็ยิ่งทำให้หลูซันเป็น

ปรปักษ์ต่อรัฐบาลมากขึ้น และผู้คนที่มักจะทำเอาพฤติกรรมของ หลูซันในแง่ที่ว่า เป็นคอมมิวนิสต์

เมื่อพูดถึงงานเขียนของหลูซันแล้ว ก็อาจจะมองได้สอง ลักษณะ คือเป็นกลาง ๆ ในตอนแรกซึ่งมักจะเป็นการพูดถึงปัญหา สังคมทั่วไปแบบไม่ได้เข้าใครออกใคร และงานช่วงหลังจะมีลักษณะ ก่อนไปทางวรรณกรรมเพื่อกรรมวิธีพิถีพิถัน มีการพูดถึงพลังของมวลชน และประโยชน์ที่ได้จากการรวมตัวกัน แต่จะเป็นงานแบบไหนก็ตาม งานเขียนของเขามีเหตุผล มีการมองปัญหาที่ลึกซึ้งและเป็นธรรม เรื่องสั้นต่าง ๆ ที่เขียนในช่วงแรก ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ควรจะ ถือว่าเป็นวรรณกรรมที่อยู่เหนือการเมือง ไม่ใช่เป็นงานที่สนอง ลัทธิโดลัทธิหนึ่ง หรือรับใช้ใครโดยเฉพาะ ที่พูดถึงนั้นเป็นความ จริง เป็นปัญหาของชาวจีนที่หมักหมมกันมาเป็นพัน ๆ ปี ไม่ใช่ ปัญหาที่สามารถแก้ไขกันได้ง่าย ๆ เป็นปัญหาที่ละเอียดอ่อน งาน เขียนทำนองนี้เป็นเสมือนกระจกเงาบานหนึ่งที่สามารถสะท้อน โฉมหน้าของผู้อ่านได้ในเวลาเดียวกัน เช่นวิธีการที่จะได้ชัยชนะของ อา Q เป็นต้น เป็นเรื่องที่เราเข้าใจและยอมรับว่าเราก็มีลักษณะ เช่นนั้น แต่ไม่ใช่แก้ไขกันได้ง่าย ๆ หลูซันเองเคยประณาม "ศิลปะ เพื่อศิลปะ" หรือ "ศิลปะบริสุทธิ์" แต่งานเขียนของเขาบางชิ้นกำลังจะ ได้รับการศึกษาในแง่มุมมองใหม่ งานบางชิ้นซึ่งเดิมทีเป็นการสะท้อน เปิดโปง หรือถากถางอะไรบางอย่างนั้น ได้กลายเป็นงานที่ผู้ศึกษา สามารถนำไปอธิบายแก่นแท้ของจิตใจมนุษย์ได้ โดยใช้วิธีการศึกษา ด้วยวิทยาการใหม่ ๆ เช่น "ประวัติจริงของอา Q" นั้น สามารถจะ ใช้อธิบายว่าทำไมคนเราถึงได้มีนิสัยเป็นทาสด้วย ●

บรรณานุกรม

1. Lu Hsun. Selected Stories of Lu Hsun. Peking : Foreign Languages Press. 1972.
2. C.T. Hsia. A History of Modern Chinese Fiction. Yale University Press. 1961.
3. Feng Tzu-Kai. Cartoons of Lu Hsun's Selected Stories. ฮ่องกง : สำนักพิมพ์จงหวี, 1976.
4. ศรีสุรางค์ พูลทรัพย์ บรรณาธิการ รวมบทความเกี่ยวกับอารยธรรมตะวันออก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธรรมศาสตร์. 2522.
5. หลูซัน. ชุมชุมเรื่องสั้นของหลูซัน, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แปลวเทียน. (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์)
6. หลูซัน. นวนิยายหลูซันฉบับเลือกสรร. ฮ่องกง : สำนักพิมพ์ซินอี่. 1978.

7. ประเทศจีน (ฉบับกุมภาพันธ์ 1981). ปักกิ่ง : สำนักพิมพ์เหอเหมิงผิงเป่า. 1981.
8. ประสพการณ์การเป็นนักเขียน. เชียงใหม่ : สำนักพิมพ์เทียนหม่าซู่เตียน. ฉบับพิมพ์ใหม่. 1978.
9. เทมตัน. วรรณกรรมวิจารณ์. เชียงใหม่ : สำนักพิมพ์ซิงไห่เหวินอี่. 1980.
10. เทียนหยงหลิง. บรรณาธิการ. นักประพันธ์ปัจจุบัน. ฮ่องกง : สำนักพิมพ์ คัดี้. 1971.
11. หวงซินเย่น. วิจารณ์โคกานุกรมของอา Q. เชียงใหม่ : สำนักพิมพ์ซินเหวินอี่. 1957.
12. ลีป้อและคณะ. แนะนำวรรณกรรมจีนและต่างประเทศ. มณฑลจีหลิน : สำนักพิมพ์เหอเหมิง. 1980.
13. ฟู่โหลว ฮิวาโม่และคณะ. สารานุกรมวรรณกรรมจีน. โตเกียว : สำนักพิมพ์ โคบุเนโด. 1972.

หมายเหตุ : 6-12 เป็นฉบับภาษาไทย 13 เป็นฉบับภาษาอังกฤษ